

HUWELIJK MET INTERNATIONALE ASPECTEN

HUWELIJK OVER DE GRENZEN

Dit gedeelte van de site gaat over het huwelijksvermogensrecht in internationaal verband. De belangrijkste regels van het hiermee samenhangende Haags Huwelijksvermogensverdrag 1978 worden in dit onderdeel uiteengezet. Van bijzonder belang hierbij is de regeling van de rechtskeuze.

Deze informatie is bestemd voor mensen die getrouwd zijn of van plan zijn te trouwen. De informatie is met name belangrijk voor diegenen van wie het (aanstaande) huwelijk internationale aspecten vertoont. Ten aanzien van het vermogen van geregistreerde partners gelden de regels die zijn opgenomen in de Wet conflictenrecht geregistreerd partnerschap waarover uw notaris u kan informeren.

De informatie geldt niet voor geregistreerde partners, van wie het geregistreerde partnerschap internationale aspecten vertoont. Ten aanzien van echtparen van hetzelfde geslacht van wie het huwelijk internationale aspecten vertoont, is het verdrag in beginsel wel van toepassing. Echtgenoten van hetzelfde geslacht dienen evenwel zich te realiseren dat hun huwelijk buiten Nederland wellicht niet wordt erkend. Dit kan met zich meebrengen dat buitenlandse autoriteiten de huwelijksvermogensrechtelijke gevolgen niet zullen erkennen.

HUWELIJKSVERMOGENSRECHT IN NEDERLAND

Algemeen

Het huwelijk heeft belangrijke gevolgen. Het heeft onder meer gevolgen voor de positie van de kinderen die gedurende het huwelijk worden geboren. Het huwelijk heeft ook gevolgen voor het erfrecht en de rechten op sociale en andere uitkeringen, zoals bijvoorbeeld pensioenaanspraken van weduwen of weduwnaars. Niet in de laatste plaats heeft het huwelijk gevolgen voor het vermogen van de echtgenoten. Hiervoor kent de wet bijzondere regels, die samen het huwelijksvermogensrecht vormen.

Nederlands huwelijksvermogensrecht

Het huwelijk heeft gevolgen voor de eigendom van de goederen die u en uw echtgenoot¹ bezitten. Het geheel van regels voor de bezittingen en de schulden van echtgenoten wordt huwelijksvermogensrecht genoemd. Echtgenoten kunnen volgens Nederlands recht hun huwelijksvermogen op verschillende manieren inrichten: of op basis van het wettelijk stelsel of op basis van huwelijkse voorwaarden.

Wettelijk stelsel

Het Nederlands wettelijk stelsel bepaalt dat alle bezittingen en schulden die u en uw echtgenoot vóór het huwelijk hadden, samenvloeien op het moment dat u trouwt. Ook alle bezittingen en schulden die er tijdens het huwelijk bijkomen, zijn in beginsel gemeenschappelijk. Dit wordt de algehele gemeenschap van goederen genoemd. Na de beëindiging van uw huwelijk door overlijden of echtscheiding wordt het gemeenschappelijk vermogen in beginsel zo verdeeld dat u de helft krijgt van de bezittingen en schulden. Dit wettelijk stelsel geldt wanneer de echtgenoten zelf niets geregeld hebben.

¹ In deze tekst wordt steeds met echtgenoot ook bedoeld echtgenote

Huwelijkse voorwaarden

U kunt van het wettelijk stelsel afwijken door met uw echtgenoot een regeling te treffen in huwelijkse voorwaarden. Hiermee kunt u bijvoorbeeld voorkomen dat de schulden, gemaakt door uw echtgenoot, verhaald kunnen worden op uw eigen vermogen. Na de beëindiging van uw huwelijk door overlijden of echtscheiding worden bovendien de schulden en bezittingen verdeeld volgens de huwelijkse voorwaarden.

In Nederland moet u deze huwelijkse voorwaarden laten maken door de notaris. De notaris zorgt ervoor dat de huwelijkse voorwaarden worden opgenomen in het openbare huwelijksgoederenregister. Dit register ligt voor iedereen ter inzage bij de griffie van de rechtbank in het arrondissement waar u bent getrouwd. Een schuldeiser van u of uw echtgenoot kan dus nagaan of u op huwelijkse voorwaarden bent getrouwd en zo ja welke huwelijkse voorwaarden in uw geval zijn gemaakt. In de huwelijkse voorwaarden kunt u niet onbeperkt regelen wat u wilt. De notaris kan alleen huwelijkse voorwaarden maken die de wet toestaat.

De huwelijkse voorwaarden kunt u zowel voor als tijdens uw huwelijk laten maken. Tijdens het huwelijk is dit echter omslachtiger en duurder.

Buitenlands huwelijksvermogensrecht

Ieder land heeft zijn eigen regels van huwelijksvermogensrecht. Vaak verschillen deze van de Nederlandse regels. In andere landen bestaat het wettelijk stelsel bijna nooit uit een algehele gemeenschap van goederen zoals in het Nederlandse recht. Zo zijn er landen waar de regel geldt dat ieder van de echtgenoten van zijn eigen bezittingen eigenaar is en blijft na de huwelijksluiting. De andere echtgenoot heeft met die bezittingen niets te maken. In de meeste landen is het echter meestal ook mogelijk van het wettelijk stelsel af te wijken door het maken van huwelijkse voorwaarden.

HET HUWELIJK MET INDERNATIONALE ASPECTEN

Definitie

U kunt met buitenlands recht te maken krijgen als uw huwelijk internationale aspecten vertoont. Uw huwelijk heeft internationale aspecten wanneer u en/of uw (aanstaande) echtgenoot:

- een buitenlandse (dat wil zeggen niet-Nederlandse) nationaliteit heeft; of
- tijdens het huwelijk in het buitenland heeft gewoond en zich daarna in Nederland vestigt; of
- tijdens het huwelijk in Nederland heeft gewoond en u van plan bent u in het buitenland te vestigen; of
- tijdens uw huwelijk een tijdlang in Nederland heeft gewoond en thans in het buitenland woont; of
- tijdens het huwelijk van nationaliteit verandert (naturalisatie); of
- bezittingen in het buitenland heeft (bijvoorbeeld een bankrekening of een huis); of
- tijdens uw huwelijk 10 jaar aaneengesloten woonachtig bent (geweest) in een land waarvan u niet de nationaliteit heeft.

Uw huwelijk heeft geen internationale aspecten wanneer u en uw echtgenoot op het moment dat u met elkaar trouwt Nederlander bent en u bovendien altijd met uw echtgenoot in Nederland heeft gewoond, geen bezittingen in het buitenland heeft, geen plannen heeft om u in het buitenland te vestigen of aldaar een huis te kopen.

WANNEER GELDT WELK RECHT?

Internationaal privaatrecht

Wanneer uw huwelijk internationale aspecten heeft moet u zich afvragen of u wel onder het Nederlandse recht valt. Het is namelijk niet vanzelfsprekend dat u onder het Nederlandse huwelijksvermogensrecht valt. Of u onder het Nederlandse recht of onder het recht van een ander land valt, wordt bepaald door de regels van internationaal privaatrecht.

Ieder land heeft zijn eigen regels van internationaal privaatrecht. In Nederland passen de autoriteiten (rechters, notarissen e.d.) de regels van het Nederlandse internationaal privaatrecht toe (en dat ongeacht uw eigen nationaliteit). In bijvoorbeeld België of Frankrijk worden de regels van het Belgische respectievelijk het Franse internationaal privaatrecht toegepast (en dat ongeacht uw nationaliteit).

Toepassing van verschillende regels van internationaal privaatrecht kan tot verschillende, soms tegenstrijdige resultaten leiden. Om dat te voorkomen sluiten landen verdragen. De landen die partij worden bij een verdrag passen dan dezelfde verdragsregels toe. Voor het huwelijksvermogensrecht is er zo'n verdrag: het Haags Huwelijksvermogensverdrag 1978.

HET HAAGS HUWELIJKSVERMOGENSVERDRAG 1978

Verdragslanden

Momenteel zijn er drie landen bij het Haags Huwelijksvermogensverdrag 1978 aangesloten: het Koninkrijk der Nederlanden (alleen voor Nederland en niet voor Aruba of de Nederlandse Antillen), Frankrijk en Luxemburg. Het verdrag voor deze landen is per 1 september 1992 in werking getreden.

Voor wie geldt het verdrag?

Bij de toepassing van de regels van het Haags Huwelijksvermogensverdrag 1978 is de huwelijksdatum van doorslaggevend belang. Van belang is met name of u vóór dan wel op of ná 1 september 1992 bent getrouwd.

U bent vóór 1 september 1992 getrouwd

Voor u is het verdrag alleen belangrijk in verband met de rechtskeuze. De overige regels van het verdrag zijn voor u niet van belang. Om te bepalen welk recht op uw huwelijksvermogensregime van toepassing is, moeten andere regels worden toegepast. Deze regels zijn te vinden in een oud verdrag of in de rechtspraak. De (kandidaat-)notaris kan u hierover informeren.

U bent op of ná 1 september 1992 getrouwd

Het verdrag is met name van belang voor diegenen van wie de huwelijksdatum op of ná 1 september 1992 valt. Wanneer u getrouwd bent op of gaat trouwen (c.q. getrouwd bent) ná 1 september 1992 gelden altijd de regels van het verdrag van 1978.

Wie kan een rechtskeuze uitbrengen?

Het verdrag geeft u de mogelijkheid om zelf te kiezen welk recht op uw huwelijksvermogensregime van toepassing zal zijn. Dit noemt men het uitbrengen van een rechtskeuze. Iedereen kan sinds 1 september 1992 zo'n rechtskeuze uitbrengen.

U bent getrouwd vóór 1 september 1992

U kunt op dit moment een rechtskeuze uitbrengen.

U bent getrouwd op of ná 1 september 1992

Ook wanneer u bent getrouwd op of gaat trouwen ná 1 september 1992 kunt u op dit moment een rechtskeuze uitbrengen.

DE HOOFDREGELS VAN HET VERDRAG

Basis

Vóór alles geldt dat het recht van toepassing is dat u zelf hebt uitgekozen, de zogenaamde rechtskeuze. Als u geen rechtskeuze hebt gedaan, bepaalt het verdrag welk recht van toepassing is op uw huwelijksvermogensregime. De belangrijkste criteria die het Haags Huwelijksvermogensverdrag 1978 daarbij hanteert zijn of u uit een nationaliteitsland of woonplaatsland afkomstig bent. En of u op het moment van de huwelijksluiting een gemeenschappelijke nationaliteit heeft (of had). Drie belangrijke begrippen uit het verdrag zijn dus:

- nationaliteitsland
- woonplaatsland
- gemeenschappelijke nationaliteit

Hieronder worden eerst deze drie begrippen van het verdrag uitgelegd. Daarna volgt een uiteenzetting van de regels die gelden wanneer u geen rechtskeuze uitbrengt.

Nationaliteitsland

In sommige landen geldt de regel dat het huwelijksvermogensrecht van dat land van toepassing is, waarvan de beide echtgenoten (of in sommige gevallen één van de echtgenoten) de nationaliteit hadden (cq. had) op het moment van huwelijksluiting. Al deze landen worden in dit onderdeel van de site nationaliteitslanden genoemd.

Woonplaatsland

In andere landen daarentegen geldt de regel dat het huwelijksvermogensrecht van dat land van toepassing is waarin beide echtelieden (meestal direct na de huwelijksluiting) een gemeenschappelijke woon- en verblijfplaats (hierna woonplaats genoemd) hadden. Al deze landen worden in dit onderdeel van de site woonplaatslanden genoemd.

Gemeenschappelijke nationaliteit

Wanneer u en uw echtgenoot vóór het huwelijk dezelfde nationaliteit hebben, dan heeft u volgens het verdrag een gemeenschappelijke nationaliteit. U heeft ook een gemeenschappelijke nationaliteit wanneer één van u de nationaliteit van de ander vrijwillig door het huwelijk of na de huwelijksluiting heeft gekregen. Dat is het geval als één van de echtgenoten deze wenst of die nationaliteit niet afwijst terwijl dat wel mogelijk is. Indien u beiden meer dan één gemeenschappelijke nationaliteit heeft dan moet u voor de uitleg van de regels van het verdrag er van uitgaan dat u niet een gemeenschappelijke nationaliteit heeft.

U en uw echtgenoot hebben beiden zowel de Nederlandse als de Italiaanse nationaliteit. U heeft allebei deze beide nationaliteiten vrijwillig verkregen. Voor de uitleg van de regels van het verdrag moet u er van uitgaan dat u geen gemeenschappelijke nationaliteit heeft.

De hoofdregel

Wanneer u geen rechtskeuze heeft uitgebracht voor uw huwelijksvermogen is het recht van het land waar u beiden direct na de huwelijksluiting gezamenlijk gaat wonen van toepassing.

U heeft de Franse nationaliteit en uw echtgenoot heeft de Luxemburgse nationaliteit. U gaat na uw huwelijk in Nederland wonen. Dan is Nederlands recht van toepassing (let wel: Luxemburg en Frankrijk zijn verdragspartij en passen dezelfde regels toe).

U heeft de Nederlandse nationaliteit en uw echtgenoot heeft de Turkse nationaliteit. U gaat na uw huwelijk in Nederland wonen. Het Nederlandse recht is van toepassing (let wel: Turkije is geen verdragspartij. De Turkse autoriteiten passen andere regels dan de verdragsregels toe en kunnen dus tot een andere conclusie komen. Dit is bijvoorbeeld van belang indien u of uw echtgenoot in Turkije een huis bezit).

Uitzonderingen op de hoofdregel

Op deze hoofdregel worden uitzonderingen gemaakt. Die uitzonderingen doen zich alleen voor wanneer u en uw echtgenoot een gemeenschappelijke nationaliteit hebben.

Eerste uitzondering op de hoofdregel

U en uw echtgenoot hebben allebei de gemeenschappelijke nationaliteit van een nationaliteitsland dat bij het verdrag is aangesloten. U vestigt zich na het huwelijk beiden in hetzelfde land. In dat geval geldt het recht van de gemeenschappelijke nationaliteit.

U en uw echtgenoot hebben beiden de Nederlandse nationaliteit en gaan na uw huwelijk in Engeland wonen. U houdt een bankrekening aan in Nederland. Nederland is een nationaliteitsland. Vanuit Nederlands oogpunt bezien is Nederlands recht van toepassing op uw huwelijksvermogen (let wel: Engeland is geen verdragspartij. De Engelse autoriteiten passen andere regels dan de verdragsregels toe en kunnen dus tot een andere conclusie komen. Dit is bijvoorbeeld van belang indien u of uw echtgenoot vermogen in Engeland heeft).

N.B. bovenstaande uitzondering op de hoofdregel geldt weer niet als u allebei voor uw huwelijk al vijf jaar in een woonplaatsland woonde en daar na uw huwelijk blijft wonen. Dan geldt weer de hoofdregel, dat het recht van de woonplaats van toepassing is.

U en uw echtgenoot hebben beiden de Nederlandse nationaliteit. U gaat na uw huwelijk in Engeland wonen. Engeland is een woonplaatsland. U woonde daar overigens allebei al meer dan vijf jaar. In dat geval is vanuit Nederlands oogpunt Engels recht op uw huwelijksvermogen van toepassing (let wel: Engeland is geen verdragspartij. De Engelse autoriteiten passen andere regels dan de verdragsregels toe en kunnen dus tot een andere conclusie komen. Dit is bijvoorbeeld van belang indien u of uw echtgenoot vermogen in Engeland heeft).

Tweede uitzondering op de hoofdregel

U heeft de gemeenschappelijke nationaliteit van een nationaliteitsland dat niet is aangesloten bij het verdrag. U gaat beiden wonen in een nationaliteitsland. Of het land waar u gaat wonen wel of geen partij is bij het verdrag doet er niet toe. In dat geval geldt het recht van de gemeenschappelijke nationaliteit.

U en uw echtgenoot hebben gemeenschappelijk de Duitse nationaliteit. Duitsland is een nationaliteitsland dat niet bij het verdrag is aangesloten. U gaat beiden na uw huwelijk in Nederland wonen. Dan is Duits recht van toepassing (let wel: Duitsland is geen verdragspartij. De Duitse autoriteiten passen andere regels dan de verdragsregels toe en kunnen dus tot een andere conclusie komen. Dit is bijvoorbeeld van belang indien u of uw echtgenoot vermogen in Duitsland heeft).

Derde uitzondering op de hoofdregel

U heeft een gemeenschappelijke nationaliteit en vestigt zich na uw huwelijk niet in hetzelfde land als uw echtgenoot. Het doet er niet toe of u in dit geval de nationaliteit van een nationaliteit- of van een woonplaatsland heeft. In dat geval geldt het recht van de gemeenschappelijke nationaliteit.

U en uw echtgenoot hebben beiden de Britse nationaliteit. U komt beiden uit Engeland. Engeland is een woonplaatsland dat niet bij het verdrag is aangesloten. Na uw huwelijk gaat u in Nederland wonen, maar uw echtgenoot blijft in Engeland wonen. Dan is Engels recht van toepassing (let wel: Engeland is geen verdragspartij. De Engelse autoriteiten passen andere regels dan de verdragsregels toe en kunnen dus tot een andere conclusie komen. Dit is bijvoorbeeld van belang indien u of uw echtgenoot vermogen in Engeland heeft).

Voor die gevallen waarin er wel sprake is van een gemeenschappelijke nationaliteit en een gemeenschappelijke eerste woonplaats, maar die niet vallen onder de bovengenoemde uitzonderingsregels geldt de hoofdregel dat het recht van de woonplaats van toepassing is.

U en uw echtgenoot hebben beiden de Duitse nationaliteit. Duitsland is geen verdragsland, maar wel een nationaliteitsland. Uw eerste gezamenlijke gewone verblijfplaats is in Engeland. Engeland is een woonplaatsland maar geen verdragsland. Dan is Engels recht van toepassing (let wel: Duitsland en Engeland zijn geen verdragspartij. De Duitse en Engelse autoriteiten passen andere regels dan de verdragsregels toe en kunnen dus tot een andere conclusie komen).

Restcategorie

Het verdrag bevat nog één regel voor een zeldzame restcategorie. Wanneer u en uw echtgenoot geen gemeenschappelijke woonplaats hebben en u heeft geen gemeenschappelijke nationaliteit dan is van toepassing het recht van het land waarmee uw huwelijksvermogensregime het nauwst is verbonden.

U heeft de Nederlandse en uw echtgenoot de Luxemburgse nationaliteit. U blijft na uw huwelijk in Nederland wonen en uw echtgenoot in Luxemburg. Samen heeft u een woning in Nederland en het vermogen van u beiden is in Nederland belegd. Dan is Nederlands recht van toepassing op het huwelijksvermogen. Als er tenminste geen andere omstandigheden zijn, waardoor het vermogen sterker is verbonden met het Luxemburgse recht (let wel: Luxemburg is verdragspartij en past dezelfde regels toe).

TOEPASSELIJK WORDEN VAN ANDER HUWELIJKSVERMOGENSRECHT

De mogelijkheid bestaat dat op grond van het verdrag, door emigratie, immigratie of naturalisatie, het op u van toepassing zijnde huwelijksvermogensrecht vervangen wordt door het huwelijksvermogensrecht van een ander land.

Deze verandering van recht treedt alleen op wanneer u op of ná 1 september 1992 bent getrouwd en u geen huwelijkse voorwaarden en/of rechtskeuze heeft gemaakt. De vervanging van het toepasselijke recht heeft gevolgen, bijvoorbeeld voor de aansprakelijkheid van schulden en de manier waarop uw huwelijksvermogen wordt verdeeld na echtscheiding of overlijden van een van beide echtgenoten. Van deze verandering krijgt u geen bericht.

Bij de in dit hoofdstuk gebruikte voorbeelden hebben de echtgenoten dus géén huwelijkse voorwaarden of een rechtskeuze gemaakt.

Emigratie

Wanneer u en uw echtgenoot na uw huwelijk eerst in Nederland en daarna in het buitenland gaan wonen, kan dit gevolgen hebben voor het huwelijksvermogen. Als u op of ná 1 september 1992 bent getrouwd en u gaat nadien in het buitenland wonen en u blijft daar langer dan 10 jaar wonen, dan kan uw huwelijksvermogensstelsel veranderen. Was u bijvoorbeeld eerst in de algehele gemeenschap van goederen getrouwd, dan hoeft dat na die 10 jaar niet meer het geval te zijn. De regels van het land waar u bent gaan wonen zullen na die 10 jaar op u van toepassing zijn.

U bent Nederlander en uw echtgenoot ook. U bent op of ná 1 september 1992 in Nederland getrouwd en u woont beiden in Nederland. Na verloop van tijd verhuist u samen naar Frankrijk. Als u 10 jaar in Frankrijk hebt gewoond, wordt het Franse huwelijksvermogensrecht van toepassing op al het in Nederland gelegen vermogen dat u na dat tijdstip verkrijgt. Van het Nederlandse wettelijke stelsel valt u in het Franse wettelijke stelsel. Let wel dat deze beide stelsels niet dezelfde inhoud hebben. (let wel: de Franse autoriteiten passen dezelfde regels toe. Dit kan van belang zijn voor uw in Frankrijk gelegen en te verwerven vermogen).

Immigratie

Wanneer u op of ná 1 september 1992 bent getrouwd, terwijl u beiden in het buitenland woonde, u heeft niet de Nederlandse nationaliteit en u komt beiden daarna in Nederland wonen, dan verandert na verloop van tien jaar uw huwelijksvermogensstelsel. Tien jaar nadat u in Nederland bent komen wonen, bent u in de Nederlandse algehele gemeenschap van goederen getrouwd.

U hebt beiden de Turkse nationaliteit, trouwt op of ná 1 september 1992 in Turkije en gaat daar wonen. Op uw huwelijksvermogen is Turks recht van toepassing. Na een paar jaar verhuist u beiden naar Nederland. Als u tien jaar in Nederland woont, valt uw huwelijksvermogen onder Nederlands recht en bent u in de algehele gemeenschap van goederen getrouwd. Dit geldt alleen voor het in Nederland gelegen vermogen dat u na dat tijdstip verkrijgt.

Als u beiden Nederlanders bent verandert het huwelijksvermogensrecht al eerder, nl. op het moment dat u samen in Nederland komt wonen.

U hebt beiden de Nederlandse nationaliteit. U trouwt op of ná 1 september 1992 in Frankrijk waar u en uw echtgenoot vóór het huwelijk al 6 jaar woonden.

Uw huwelijksvermogensregime wordt beheerst door Frans recht. Na het huwelijk verhuist u samen naar Nederland. Dan valt u onder het Nederlandse huwelijksvermogensrecht op het moment dat u in Nederland komt wonen.

Naturalisatie

De verandering in het huwelijksvermogensstelsel vindt ook plaats indien u en uw echtgenoot na op of ná 1 september 1992 zijn gehuwd en u beiden daarna Nederlander wordt. Ook dan bent u, zonder dat u daar bericht van krijgt, vanaf dat moment in de Nederlandse algehele gemeenschap van goederen getrouwd.

U hebt beiden de Marokkaanse nationaliteit, trouwt op of ná 1 september 1992 in Marokko en komt in Nederland wonen. Na 7 jaar krijgt u beiden de Nederlandse nationaliteit. Vanaf dat moment valt uw huwelijksvermogen onder het Nederlands wettelijk stelsel.

Het verdrag regelt ook een ander geval van automatische verandering van het huwelijksvermogensrecht. Dit geval doet zich voor wanneer u geen gemeenschappelijke eerste woonplaats na het huwelijk heeft, daarom het gemeenschappelijke nationale recht van toepassing is en u zich later wel samen in een ander land vestigt. Het recht van het land waar u gezamenlijk bent gaan wonen is dan van toepassing.

U en uw echtgenoot hebben, als u trouwt, beiden de Deense nationaliteit. Na uw huwelijk (dat na op of ná 1 september 1992 heeft plaatsgevonden) reist u zelf een paar jaar over de hele wereld. U vestigt zich nergens terwijl uw echtgenoot in Denemarken blijft wonen. Op uw huwelijksvermogen is in die periode Deens recht van toepassing. Na zes jaar vestigt u zich beiden in Nederland. Vanaf dat moment is vanuit Nederlands standpunt Nederlands recht van toepassing en bent u in de algehele gemeenschap van goederen getrouwd (let wel: Denemarken is geen verdragspartij. De Deense autoriteiten passen andere regels dan de verdragsregels toe en kunnen dus tot een andere conclusie komen).

Ongewilde verandering voorkomen

In alle bovengenoemde gevallen kan, indien u ten aanzien van uw huwelijksvermogen niets hebt geregeld, het huwelijksvermogensstelsel van de ene op de andere dag veranderen, terwijl u dat misschien wel helemaal niet wilt. Hoe kunt u dat nu voorkomen? Door een rechtskeuze uit te brengen!

RECHT IN EIGEN HAND

Rechtskeuze: waarom?

Maakt u een rechtskeuze, dan bent u er daardoor zeker van welk recht op uw huwelijksvermogensregime van toepassing is. U sluit daarmee ook de mogelijkheid uit van een ongewenste verandering van het toepasselijke recht als gevolg van emigratie, immigratie of naturalisatie. Een rechtskeuze is vooral voor een huwelijk met een internationaal karakter sterk aan te bevelen.

Toch is een waarschuwing op zijn plaats. Een in Nederland gemaakte rechtskeuze heeft niet altijd het gewenste effect in de landen die niet bij het verdrag zijn aangesloten. Het is daarom van groot belang dat u zich door een (kandidaat-)notaris laat adviseren. De (kandidaat-)notaris kan voor u nagaan of het voor u verstandig is een rechtskeuze uit te brengen en zo ja, voor welk recht.

Let wel:

U bent getrouwd vóór 1 september 1992; u kunt een rechtskeuze uitbrengen.

U bent getrouwd op of ná 1 september 1992; u kunt een rechtskeuze uitbrengen.

Waaruit kiezen?

Het verdrag maakt het niet mogelijk om voor elk willekeurig recht te kiezen. U mag alleen een keuze uitbrengen voor het recht van een land waarmee u een band heeft.

Het verdrag bepaalt dat u een keuze mag uitbrengen voor:

- het recht van het land waarvan u (of uw echtgenoot) de nationaliteit heeft; of
- het recht van het land waar u (of uw echtgenoot) woont; of
- het recht van het land waar u (of uw echtgenoot) direct na de huwelijksluiting gaat wonen.

Het gekozen recht is van toepassing op uw gehele huwelijksvermogen (uw bezittingen en uw schulden). Indien u een huis in eigendom heeft is het mogelijk een aparte regeling daarvoor te maken. Voor deze woning kunt u het recht aanwijzen van het land waar het huis ligt.

Hoe moet dat?

De vorm waarin de rechtskeuze moet worden uitgebracht is afhankelijk van de plaats waar u de rechtskeuze uitbrengt of van het door u gekozen recht.

In Nederland kunt u altijd de rechtskeuze uitbrengen in een notariële akte. Uw rechtskeuze kan onderdeel zijn van huwelijkse voorwaarden. De rechtskeuze en huwelijkse voorwaarden kunnen dan in dezelfde akte worden opgenomen. U kunt ook een rechtskeuze zonder huwelijkse voorwaarden maken. Dan wordt alleen de rechtskeuze in een notariële akte opgenomen.

Kiest u voor buitenlands (= niet-Nederlands) recht of brengt u de rechtskeuze in het buitenland uit, dan kan de vorm van de rechtskeuze door het door u gekozen recht worden voorgeschreven. De rechtskeuze moet dan in ieder geval op schrift staan. Het stuk moet van een datum worden voorzien en door u en uw echtgenoot worden ondertekend.

U kiest in Nederland voor Nederlands recht. In dit geval is het gekozen recht het Nederlandse recht en de plaats waar u de keuze uitbrengt Nederland. De voorschriften die in acht moeten worden genomen zijn die van het Nederlandse recht. Het Nederlandse recht schrijft hier een notariële akte voor.

U gaat als Nederlandse huwen met een Engelsman. U kiest in Nederland voor Engels recht. In dit geval zijn er twee mogelijkheden voor de vorm waarin de rechtskeuze moet worden neergelegd. U kunt kiezen voor de vorm van het Nederlandse recht (plaats van keuze). In dat geval heeft u een notariële akte nodig. U kunt ook kiezen voor de vorm van het Engelse recht (het door u gekozen recht). Het Engelse recht kent geen wettelijke vormvoorschrift in een geval als deze. Dat betekent dat u de keuze kunt neerleggen in een schriftelijk stuk, voorzien van een datum en ondertekend door u en uw echtgenoot. Echter, voor de registratie in het huwelijksgoederenregister in Nederland is een notariële akte nodig.

REGISTRATIE

Algemeen

Andere personen dan uzelf en uw echtgenoot, bijvoorbeeld schuldeisers, zijn niet zonder meer gehouden aan het tussen u en uw echtgenoot geldende huwelijksvermogensrecht. U kunt er door middel van registratie voor zorgen dat de regels van uw huwelijksvermogensstelsel wel tegenover bijvoorbeeld schuldeisers in Nederland werking hebben.

Registratie van uw keuze

Is uw rechtskeuze voor Nederlands recht in een Nederlandse notariële akte opgenomen, dan zorgt uw notaris voor registratie daarvan in het huwelijksgoederenregister, doordat hij de huwelijksvoorwaarden laat registreren. Heeft u de rechtskeuze vastgelegd in een notariële akte conform de voorschriften besproken onder het hoofdstuk "Recht in eigen hand", dan kunt u uw notaris vragen te zorgen voor de registratie.

Heeft u in een ander land gewoond en hebt u dáár in huwelijkse voorwaarden een rechtskeuze gemaakt voor buitenlands (= niet Nederlands) recht en vestigt u zich later in Nederland, dan is het voor u van belang om die huwelijkse voorwaarden te laten registreren. U kunt hiervoor naar een Nederlandse notaris gaan. Heeft u in een ander land gewoond en daar een rechtskeuze uitgebracht voor buitenlands recht, zónder huwelijkse voorwaarden te maken, dan is het van belang dat u die rechtskeuze naar buiten brengt wanneer u zich weer in Nederland vestigt. Ook hiervoor kunt u het beste naar de (kandidaat-)notaris gaan.

Voor anderen is dan duidelijk dat op uw huwelijksvermogen geen Nederlands recht, maar buitenlands recht van toepassing is.

Registratie van uw verklaring

U kunt ook onder buitenlands recht vallen, zonder dat u daarvoor hebt gekozen. U kunt dan laten registreren dat u niet onder Nederlands recht valt. Voor het registreren van het gegeven dat u niet onder het Nederlandse huwelijksvermogensrecht valt is een akte van een Nederlandse notaris nodig. Uw notaris zorgt voor inschrijving van deze akte.

U en uw echtgenoot hebben de Marokkaanse nationaliteit. U komt samen in Nederland wonen. Op uw huwelijksgoederenregime is Marokkaans huwelijksvermogensrecht van toepassing. U kunt in een notariële akte van een Nederlandse notaris laten opnemen dat u niet onder Nederlands recht valt. Deze akte kan worden geregistreerd.

Let op: de registratie van uw verklaring houdt de automatische verandering van huwelijksvermogensrecht niet tegen. Een rechtskeuze doet dat wel.

Laat u na om in het Nederlands huwelijksgoederenregister te registreren dat u niet onder Nederlands recht valt, dan mag een ander, bijvoorbeeld een schuldeiser, aannemen dat u gehuwd bent volgens het Nederlands wettelijk stelsel, tenzij hij het tegendeel wist of kon weten. Het is dan vereist dat de schuldeiser in Nederland woont en dat u en uw echtgenoot tijdens het aangaan van de schuld in Nederland woonden.

Pensioenverevening

Het toepasselijke huwelijksvermogensrecht kan van belang zijn voor de vraag of in geval van scheiding er recht op pensioenverevening bestaat. Het is verstandig dit aspect te betrekken bij bijvoorbeeld de vraag of er een rechtskeuze wordt uitgebracht en zo ja, voor welk recht. Het is van belang uw (kandidaat-)notaris in kennis te stellen van het feit dat er opgebouwde pensioenrechten bestaan.

TOT SLOT

Het Haags Huwelijksvermogensverdrag 1978 behandelt een belangrijk onderwerp. Het betreft immers het huwelijksvermogensrecht tussen echtgenoten en de gevolgen daarvan voor anderen. De regels van het nieuwe verdrag zijn op u van toepassing indien u op of ná 1 september 1992 getrouwd bent. Het verdrag is niet van toepassing op geregistreerde partners. Het verdrag is in beginsel wel van toepassing op echtgenoten van gelijk geslacht. De regels van het verdrag betreffende rechtskeuze zijn, op een kleine uitzondering na, ook op u van toepassing als u vóór 1 september 1992 bent getrouwd.

Het maken van een rechtskeuze kan veel problemen voorkomen in geval van een huwelijk met internationale aspecten. U kunt ook te maken krijgen met internationale aspecten binnen het erfrecht.

Wilt u nadere informatie over dit onderwerp hebben, dan doet u er verstandig aan advies te vragen aan een (kandidaat-)notaris.